

XLV OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody I stopnia (szkolne)

Rok szkolny 2018/2019

ZESTAW TESTÓW

Organizatorem OWT jest Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT. Olimpiada jest finansowana ze środków MEN.

WYJAŚNIENIE

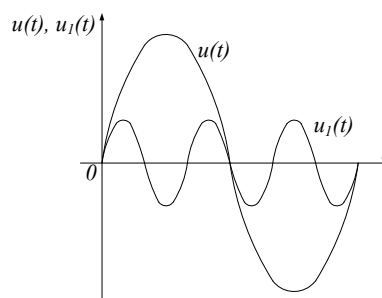
Przed przystąpieniem do udzielania odpowiedzi przeczytaj uważnie poniższy tekst. Zestaw pytań obejmuje 21 zadań z zagadnień techniki. Odpowiedzi należy udzielać na załączonej **karcie odpowiedzi**. Tam, gdzie podane są propozycje odpowiedzi, należy zaznaczyć poprawną, stawiając krzyżyk w kolumnie oznaczonej literą odpowiadającą wybranej odpowiedzi. Z zadań od 16 do 21 należy wybrać trzy dowolne i wpisać odpowiedzi w postaci liczbowej pamiętając o dopisaniu jednostek, tam gdzie to konieczne. Należy stosować te jednostki, których użyto w zadaniu. Pełne rozwiązanie tych zadań należy dołączyć na osobnych kartkach.

Czas rozwiązywania 90 minut.

1. Znak CE umieszczony na wyrobie:
  - a) oznacza, że wyrób jest bezpieczny dla użytkownika,
  - b) informuje, że wyrób wykonano zgodnie z obowiązującymi normami,
  - c) jest deklaracją producenta, że wyrób spełnia wymagania dyrektyw unijnych tzw. nowego podejścia,
  - d) oznacza, że wyrób może być sprzedawany na rynkach Unii Europejskiej

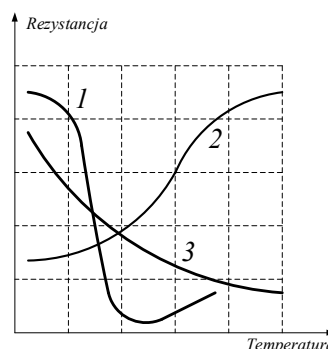
2. W elektronicznych generatorach przebiegów harmonicznym, w których wzmacniacz jest objęty dodatnim sprzężeniem zwrotnym uzyskanie stabilnych drgań wymaga spełnienia dwóch warunków:
  - a) warunku amplitudy i warunku częstotliwości,
  - b) warunku amplitudy i warunku fazy
  - c) warunku fazy i warunku częstotliwości,
  - d) warunku fazy i warunku wzmocnienia

3. Jeżeli przebieg $u(t) = U_M \sin \omega t$ jest jak na rysunku to przebieg $u_1(t)$ jest jego harmoniczną:
  - a) pierwszą,
  - b) drugą,
  - c) trzecią,
  - d) szóstą.

4. Trzy wykresy oznaczone kolejno 1, 2, 3 to przykładowe charakterystyki:

- a) termistorów typu NTC, CTR, PTC
- b) termistorów typu CNR, PTC, NTC
- c) termistorów typu PTC, NTC, CNR
- d) termistorów typu CTR, PTC, NTC

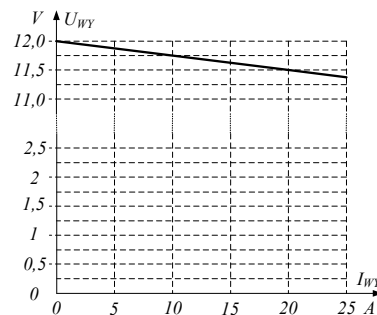

5. Izolacja przewodów: ochronnego PE i neutralnego N w instalacji prądu przemiennego ma odpowiednio kolor:
  - a) PE - żółto-zielony, N - niebieski,
  - b) PE - czarny, N - żółto-zielony,
  - c) PE - żółto-zielony, N - czarny,
  - d) PE - niebieski, N - żółto-zielony,

6. Rdzenie transformatorów sieciowych wykonuje się z elektrotechnicznych, blach stalowych zimnowalcowanych o grubości od 0,7 mm do 0,23 mm. Na powierzchnię tych blach nanosi się cienką warstwę powłoki izolacyjnej, która:
- zmniejsza wagę rdzenia,
  - upraszcza proces produkcji, obróbki i montażu rdzenia,
  - ogranicza straty energii elektrycznej wywołane prądami wirowymi w rdzeniu,
  - zmniejsza straty energii elektrycznej wynikające z istnienia histerezy na charakterystyce magnesowania rdzenia.

7. Nazwy SOT-23, MiniMELF, SO14, TQFP44 stosowane w elektronice oznaczają:
- obudowy tranzystorów z wyprowadzeniami do montażu przetykanego,
  - typy obudów elementów półprzewodnikowych SMD,
  - rodzaje złączy grzebieniowych,
  - obudowy hybrydowych cienkowarstwowych układów scalonych.

8. Na rysunku przedstawiono charakterystykę wyjściową zasilacza $U_{WY} = f(I_{WY})$. Dynamiczna rezystancja wewnętrzna tego zasilacza jest równa:

- 575 m Ω ,
- 1,175 Ω ,
- 250 m Ω ,
- 25 m Ω .

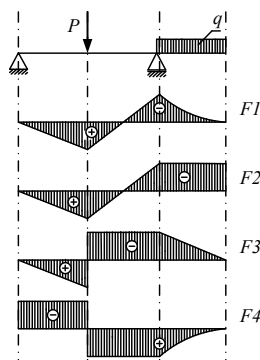
9. Jakie tworzywa sztuczne można spawać i zgrzewać:

- termoplastyczne,
- termoutwardzalne,
- chemoutwardzalne,
- wszystkie wyżej wymienione.

10. Wymiar $\phi 120^{+0,15}_{-0,05}$ (wysokość przedmiotu) przekształcono na wymiar zgodny z zasadą tolerowania w głąb materiału. Który wymiar obliczono poprawnie?

- $120_{-0,2}$,
- $120,15_{-0,2}$,
- $119^{+0,2}$,
- $120^{+0,2}$.

11. Który wykres momentu gnącego Mg belkę jest prawidłowy:

- $F1$,
- $F2$,
- $F3$,
- $F4$.

12. Zależność drogi od czasu poruszającego się ciała jest opisana funkcją liniową typu:

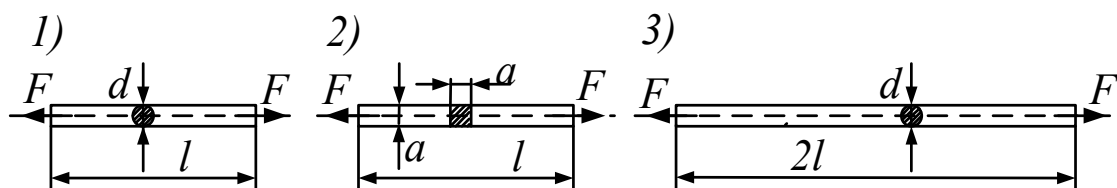
$$y = ax.$$

W tym wypadku pęd tego ciała:

- nie może być jednoznacznie określony,
- maleje w funkcji czasu,
- rośnie w funkcji czasu,
- jest stały.

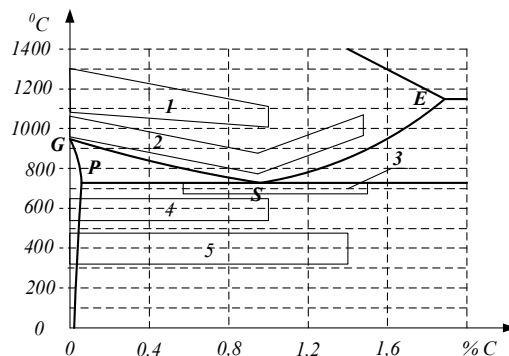
13. Przyjmując $a = d$ najmniejsze naprężenie rozciągające będzie w pręcie przedstawionym na rysunku:

- 1,
- 2,
- 3.
- We wszystkich prętach będzie jednakowe.

14. Na wykresie równowagi układu żelazo-węgiel zaznaczono zakresy temperatur dla niektórych operacji wyżarzania stali. W którym zakresie przeprowadza się wyżarzanie rekrytalizujące:

- a) 1,
- b) 2,
- c) 4,
- d) 5.

15. Mosiądz to stop miedzi z:

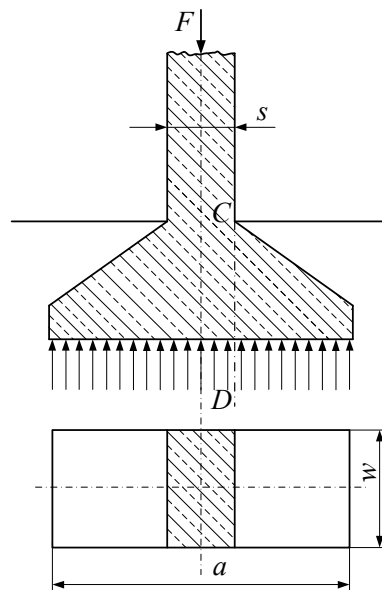
- a) Sn,
- b) Al,
- c) Ni,
- d) Zn.

16. Słup betonowy o przekroju $s = 22$ cm, $w = 40$ cm obciążony siłą równą $F = 72$ kN, ma podstawę rozszerzoną jak pokazano na rysunku celem zwiększenia powierzchni nacisku na grunt.

1) Jaką długość a powinna mieć podstawa przy szerokości w , jeżeli nacisk dopuszczalny na grunt ma wartość

$$p_{\max} = 2 \cdot 10^5 \frac{N}{m^2} ?$$

2) Jaka siła zginająca P działa na przekrój $C-D$ tej podstawy?

Rys. 1. Podstawa słupa betonowego

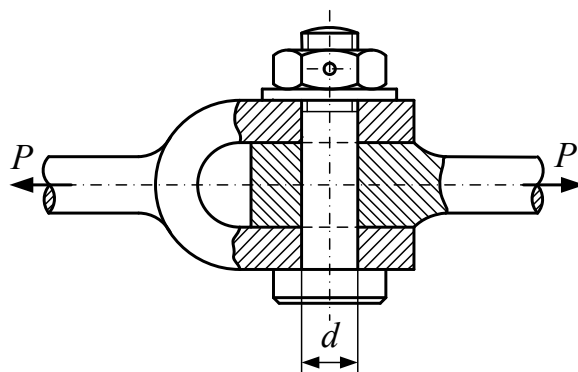
17. Beczka stalowa napełniona całkowicie ropą naftową w temperaturze $t_0 = 0^\circ C$ ma pojemność $V = 200$ dm³. Oszacować, ile ropy naftowej wylało się z beczki, jeśli została ona podgrzana wraz z zawartością do temperatury $t_1 = 200^\circ C$.

Współczynnik rozszerzalności liniowej stali $\alpha_{st} = 11,5 \cdot 10^{-6}$.

Współczynnik rozszerzalności objętościowej ropy naftowej $\alpha_{rn} = 96 \cdot 10^{-5}$.

18. Jaką średnicę d powinien mieć sworzeń połączenia przegubowego, na który działa siła $P = 40$ kN.

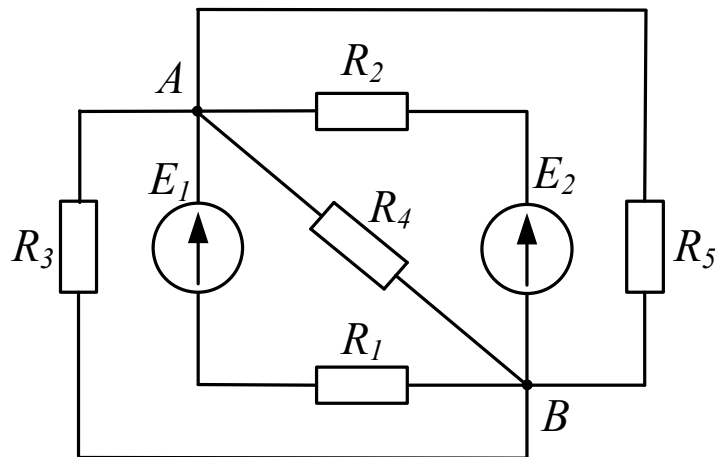
Połączenie wykonano ze stali, dla której znane są dopuszczalne naprężenia na ścinanie i na rozciąganie, odpowiednio $k_t = 50$ MPa, $k_r = 90$ MPa.

Rys. 1. Połączenie przegubowe

19. W układzie jak na rysunku obliczyć napięcie U_{AB} pomiędzy węzłami A i B.

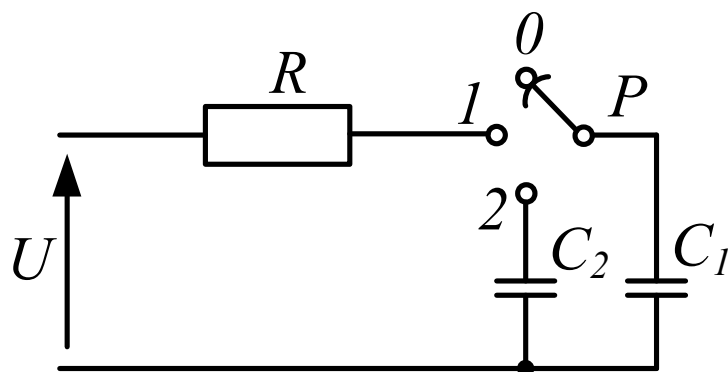
Dane: $E_1 = 40 \text{ V}$, $E_2 = 35 \text{ V}$, $R_1 = 10 \ \Omega$, $R_2 = 5 \ \Omega$, $R_3 = R_4 = R_5 = 30 \ \Omega$.

Rys. 1. Analizowany obwód elektryczny

20. W układzie jak na rysunku trójpozycyjny przełącznik P w chwili $t_0 = 0$ przełączono z pozycji 0 na pozycję 1, a następnie po czasie $t_1 = 1 \text{ s}$ przełączono z pozycji 1 na pozycję 2. Przyjmując, że kondensatory w chwili t_0 nie były naładowane, obliczyć jakie napięcie U_C ustaliło się na kondensatorach w pozycji 2 przełącznika.

Dane: $U = 100 \text{ V}$, $R = 100 \text{ k}\Omega$, $C_1 = 10 \ \mu\text{F}$, $C_2 = 15 \ \mu\text{F}$.

Rys. 1. Schemat układu ładowania kondensatorów

21. Trzy odbiorniki energii elektrycznej o parametrach:

$$P_1 = 1 \text{ kW}, \cos \phi_{1L} = 0,8,$$

$$P_2 = 1,5 \text{ kW}, \cos \phi_{2L} = 0,6,$$

$$P_3 = 3 \text{ kW}, \cos \phi_{3L} = 0,6,$$

dołączono do sieci jednofazowej prądu przemiennego o skutecznej wartości napięcia zasilającego 230 V . Obliczyć wartość wypadkowego współczynnika mocy:

1) $\cos \phi_w$, gdy do sieci są dołączone trzy w/w odbiorniki,

2) $\cos \phi_s$, gdy do sieci dołączono jak wyżej trzy odbiorniki i dodatkowo kondensator kompensacyjny o pojemności $C_k = 150 \ \mu\text{F}$.